

عنوان مقاله:

بن مایه های تمدن علوم عقلی در اندیشه های کلامی صدوق و مفید

محل انتشار:

دوفصلنامه سیره پژوهی اهل بیت (ع)، دوره 2، شماره 3 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

هادی رستگارمقدم گوهری - اتمام خارج فقه و اصول و کارشناس ارشد فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه فردوسی مشهد

مریم زارعی - دانش آموخته سطح دو حوزه علمیه مشهد و کارشناس ارشد فلسفه و کلام اسلامی از دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

جریان تمدن در علوم از تطور اندیشه های دانشمندان ظهور می یابد. بدیهی است دانش ها گاهدر بدایت امر از بساطت و سادگی برخوردارند ولی در گذر زمان رشد، عمق و توسعه یافته و بهکمال خود می رسند. یکی از این علوم، دانش کلام است که در قرابت دانشمندان اسلامی حاویمطالب بلندی بوده و در فرایند زمان، زمینه های رشد و توسعه ی آن فراهم شده و توانسته استتاثیر چشمگیری در علوم عقلی بگذارد. پژوهش پیش رو با روش توصیفی تحلیلی نشان می دهدکه چگونه علمای کلام شیعی در علوم عقلی نقش آفرینی نموده و متقابلا در مبانی خویش از آن علوم بهره جسته اند. دانش کلام به عنوان یک علم، از زمان شیخ مفید آغازیدن گرفت. اگرچهپیش از مفید گزاره های کلامی مطرح بوده، و برخی از عالمان دینی همچون نوبختیان، صدوقو دیگران همت به گردآوری دسته ای از گزاره های آن نموده و با بیان توضیحی و گاه تبیینی، جریان به وجود آمدن این علم را هموار ساخته اند ولی مفید به آن شاکله و بنیاد جدیدی داد.به همی نسبت می توان او را خاستگاه ظهور کلام به عنوان یک علم شناسایی کرد چنان که ازهمین رهگذر، دسته ای از قواعد و احکام علوم عقلی فلسفی به وجود آمده است. پژوهش حاضر برآن است تا اندیشه های صدوق به عنوان عالم نص گرا و مفید به عنوان عالم عقل گرا را مورد مذاقهقرار دهد. ازاین منظر که از یک سو، مبتنی بر آموزه های اهل بیت (ع) بوده و از سوی دیگر به ساماندهی دانش متفاوت کلام انجامیده است و قواعد فلسفی همانند اصالت در وجود، قاعده ی امکان و وجوب، برهان صدیقین، برهان حدوث، برهان فصل و وصل، برهان تمنع و غیر این ها در آن اشراپ گردیده که بعدها در تطور علوم عقلی از استحکام و رشد و توسعه ی فزاینده ایبرخوردار شده است.

کلمات کلیدی:

علوم عقلی، برهان صدیقین، فصل و وصل، تمنع، مفید، صدوق

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/836305>

